

Fremsat den 25. november 2020 af kirkeministeren (Joy Mogensen)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om forsøg i folkekirken

(Mulighed for udfasningsperiode)

§ 1

I lov nr. 460 af 15. maj 2017 om forsøg i folkekirken foretages følgende ændring:

1. I § 5 indsættes som 2. *pkt.*:

»Ved udløbet af forlængelsesperioden, jf. 1. pkt., eller ved udløb af den 2-årige forsøgsperiode, jf. § 4, kan menigheds-

rådene ansøge kirkeministeren om en udfasningsperiode på op til 2 år.«

§ 2

Loven træder i kraft den 1. marts 2021.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning
2. Mulighed for udfasningsperiode
 - 2.1. Gældende ret
 - 2.2. Kirkeministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
3. Regionale konsekvenser, herunder for landdistrikterne
4. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige
5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.
6. Administrative konsekvenser for borgerne
7. Klima- og miljømæssige konsekvenser
8. Forholdet til EU-retten
9. Hørte myndigheder og organisationer m.v.
10. Sammenfattende skema

1. Indledning

Lov nr. 460 af 15. maj 2017 om forsøg i folkekirken trådte i kraft den 17. maj 2017.

Siden lov om forsøg i folkekirken trådte i kraft, er der blevet udbudt 11 forsøgsrammer om bl.a. formålsbestemte puljer i provstiuvalgskassen, selvstændig økonomi til samarbejder, mulighed for at flytte opgaver, ansvar og finansiering til provstiuvalget eller biskoppen/stiftsøvrigheden og om ændret intern organisering i menighedsrådene.

De første 35 forsøg blev iværksat fra 1. januar 2018 henholdsvis med virkning fra kirkeårets start 2017 (dvs. fra den 1. december 2017).

Forsøgsperioden for alle forsøg er på 2 år med mulighed for at ansøge kirkeministeren om forlængelse med op til 2 år. Den nugældende lovgivning giver ikke mulighed for yderligere forlængelse af forsøgsperioden. Af de 35 forsøg er 34 blevet forlænget for 2 år og udløber derfor ultimo 2021.

Med virkning fra kirkeårets start 2018 (dvs. pr. 2. december 2018) henholdsvis den 1. januar 2019 er der iværksat yderligere 24 forsøg. Hovedparten af disse forventes forlænget til ultimo 2021 kombineret med et udfasningsår i 2022.

Med virkning fra kirkeårets start 2019 (dvs. pr. 1. december 2019) henholdsvis den 1. januar 2020 er der iværksat yderligere 10 forsøg for en 2-årig forsøgsperiode, der således slutter ultimo 2021.

De konkrete forsøg er godkendt og p.t. forlænget sådan, at samtlige forsøg evalueres endeligt i 1. kvartal 2022, sådan at den endelige evaluering af forsøgene som forudsat i loven kan danne grundlag for kirkeministerens beslutning om, hvorvidt forsøgene skal føre til en revision af gældende ret. Denne beslutning kan – på baggrund af en endelig evaluering af forsøgene – tidligst foreligge i forsommeren 2022, og kirkeministeren vil derfor først i folketingssamlingen

2022/23 kunne fremsætte lovforslag om, hvorvidt forsøgene skal føre til en revision af gældende ret.

For at de forsøgsdeltagere, der har afprøvet forsøg allerede fra ultimo 2017/primus 2018 eller ultimo 2018/primus 2019, får mulighed for at fortsætte med forsøgene i 2022 og 2023 – og dermed indtil der er gennemført en eventuel ændret lovgivning – er det nødvendigt, at der gives mulighed for, at disse forsøg kan videreføres for en længere periode end lovens § 5 p.t. giver mulighed for.

Det foreslås derfor, at kirkeministeren ved udløb af forlængelsesperioden eller ved udløb af den 2-årige forsøgsperiode efter ansøgning fra menighedsrådene kan godkende, at forsøget videreføres i en udfasningsperiode på op til 2 år. Med dette forslag sikres det, at de forsøg, der p.t. er iværksat, kan evalueres samlet i 1. kvartal 2022, og at forsøgsdeltagerne, i perioden indtil lovgivningen evt. er revideret, kan fortsætte med at organisere sig som under det konkrete forsøg.

2. Mulighed for udfasningsperiode

2.1. Gældende ret

Det fremgår af § 1 i lov om forsøg i folkekirken, at formålet med forsøg er at afprøve nye rammer for organisering af menighedsrådenes opgaver med henblik på at lette menighedsrådenes arbejde og skabe bedre mulighed for, at menighedsrådene kan organisere sig individuelt.

Det fremgår af lovens § 3, at kirkeministeren hvert år udbyder en eller flere forsøgsrammer, som menighedsrådene kan ansøge om at deltage i.

I lovens § 4, stk. 1, 3. pkt., fremgår det, at forsøgsperioden er 2 år fra iværksættelsestidspunktet. Det fremgår endvidere af § 5, at ved forsøgsperiodens udløb kan menighedsrådene ansøge kirkeministeren om forlængelse af forsøget med op til 2 år.

Ifølge bemærkningerne til forslag til lov om forsøg i fol-

kekirken, jf. Folketingstidende 2016-2017, A, L 160 som fremsat, side 10, fremgår det, at en forsøgsperiode på 2 år som udgangspunkt anses for at være tilstrækkelig tid til at skabe relevante erfaringer med henblik på en eventuel revision af den kirkelige lovgivning. Endvidere fremgår det, at der med muligheden for forlængelse herved bl.a. tages hensyn til, at der kan være forsøg, hvor det vil være hensigtsmæssigt med en forsøgsperiode på over 2 år. Det nævnes endvidere, at det samtidig ligger implicit i bestemmelsen, at forsøget maksimalt kan forlænges med 2 år, således at et forsøg maksimalt kan vare 4 år.

Alle forsøg skal ifølge lovens § 8 evalueres af Folkekirken's Uddannelses- og Videnscenter (FUV). Forsøgene delevalueres i forbindelse med forlængelsen og evalueres endeligt, når forsøgsperioden slutter.

På baggrund af evalueringerne tager kirkeministeren stilling til, om forsøgene skal føre til en revision af gældende ret, jf. lovens § 10. Af bemærkninger til bestemmelsen, jf. Folketingstidende 2016-2017, A, L 160 som fremsat, side 29, fremgår, at bestemmelsen fastslår, at kirkeministeren på baggrund af den systematiske erfaringsopsamling, som evalueringerne indebærer, skal overveje, om den kirkelige lovgivning bør ændres, herunder om der er behov for afbureaukratisering eller for mere fleksible rammer for menighedsrådenes organisering.

Forsøgene skal således være evalueret til brug for revisionen af lov om forsøg i folkekirken, jf. bemærkningerne til lovens § 5. Dette understreges endvidere i bemærkningerne til revisionsbestemmelsen i lovens § 12, hvor der fremgår, at det med revisionsbestemmelsen fastholdes, at loven er en forsøgslov. Der henvises til Folketingstidende 2016-2017, A, L 160 som fremsat, side 27 og 31.

Det nævnes endvidere i bemærkningerne til lovens § 5, jf. Folketingstidende 2016-2017, A, 160 som fremsat, side 27, at den forholdsvis stramme tidsmæssige afvikling af forsøgene er med til at sikre, at der bliver foretaget erfaringsopsamling og taget stilling til, om der er behov for lovændringer, som kan imødekomme menighedsrådenes ønsker og behov. Det fremgår endvidere, at kirkeministeren har kompetencen til at træffe afgørelse om, hvorvidt et forsøg kan forlænges. Kirkeministeren skal i denne forbindelse bl.a. tage hensyn til, at der kan være forsøg, hvor det vil være hensigtsmæssigt med en forsøgsperiode på over 2 år på grund af forsøgets karakter m.v., herunder de foretagne investeringer, erfaringsopsamling m.v.

2.2. Kirkeministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Forsøgslovgivningen skaber rammerne for at lette menighedsrådenes arbejde og er med til at skabe bedre mulighed for, at menighedsrådene kan organisere sig individuelt.

Ifølge bemærkningerne til forslag til lov om forsøg i folkekirken, jf. Folketingstidende 2016-2017, A, L 160 som fremsat, side 8, fremgår det, at der med henblik på at sikre repræsentativitet som udgangspunkt bør iværksættes 10 enkelt forsøg inden for hver forsøgsramme. Denne forudsæt-

ning har ikke kunnet opfyldes i forhold til alle forsøgsrammer og heller ikke i forhold til de enkelte forsøgsperioder.

Siden lov om forsøg i folkekirken trådte i kraft, er følgende 11 forsøgsrammer blevet udbudt:

1. Forsøg vedr. placering af formålsbestemte puljer i provstiuvalgskassen.
2. Forsøg vedr. ændret organisering af samarbejder som selvstændig juridisk enhed – Bevillingssamarbejde.
3. Forsøg vedr. ændret organisering af samarbejder som selvstændig juridisk enhed – Budgetsamrådsmodellen.
4. Forsøg vedr. samarbejde mellem menighedsråd om fælles bygningsadministration og- vedligeholdelse om udlicitering af hele eller dele af opgaven til ekstern leverandør.
5. Forsøg vedr. samarbejde mellem menighedsråd, hvor hele eller dele af bygningsadministrationen og- vedligeholdelsen, ansvaret herfor (kompetencen) og finansieringen heraf placeres i provstiuvalget.
6. Forsøg vedr. placering af visse eller alle administrative opgaver, ansvaret herfor (kompetencen) og finansieringen heraf i provstiuvalget.
7. Forsøg vedr. ny organisering af menighedsrådsarbejds arbejde – Fra roller til ansvar og opgaver.
8. Forsøg vedr. fælles kontaktperson for flere menighedsråds personale.
9. Forsøg vedr. placering af visse eller alle administrative opgaver og ansvaret herfor (kompetencen) hos biskoppen/stiftsøvrigheden.
10. Forsøg vedr. fælles udvalg med beslutningskompetence på tværs af menighedsråd.
11. Forsøg vedr. samarbejde mellem kontaktpersoner på tværs af menighedsråd.

Da man igangsatte de første 35 forsøg ultimo 2017/primo 2018, fordelte de sig på forsøgsramme 1, 2, 3 og 7 med 7-10 forsøg pr. forsøgsramme. Primo 2019 og primo 2020 er der iværksat yderligere forsøg med disse rammer, således at der samlet er iværksat knapt 60 forsøg med disse fire forsøgsrammer.

Samtidig blev forsøg med flytning af opgave, ansvar og finansiering fra menighedsråd til provstiuvalg først iværksat fra 1. januar 2019. Her er der i 2019 og 2020 iværksat i alt 10 forsøg med forsøgsramme 5 og 6.

På den baggrund er det Kirkeministeriets vurdering, at samtlige ca. 70 forsøg bør evalueres endeligt i 1. kvartal 2022, når de nuværende forsøg – med evt. forlængelser – udløber. Dermed vil evt. revision af gældende lovgivning samt revisionen af loven kunne gennemføres i folketingsåret 2022/23, som forudsat med lovens § 12, stk. 2. For at samtlige forsøgsdeltagere kan have mulighed for at fortsætte med at organisere sig og arbejde ud fra de muligheder og vilkår, som de enkelte forsøgsrammer giver mulighed for, er det dog Kirkeministeriets vurdering, at der er behov for, at forsøgsdeltagerne indtil ultimo 2023 – og dermed for de første forsøgsdeltagere i en samlet periode på 6 år – har mulighed for at organisere sig, som de har kunnet under forsøget.

Det foreslås derfor med lovforslagets § 1, nr. 1, at der indsættes et nyt pkt. i § 5 i lov om forsøg i folkekirken,

som sikrer, at kirkeministeren ved udløbet af forlængelsesperioden eller ved udløb af den 2-årige forsøgsperiode efter ansøgning fra menighedsrådene kan godkende, at forsøget videreføres i en udfasningsperiode på op til 2 år.

Herved sikres det, at de forsøg, der p.t. er iværksat, kan evalueres samlet i 1. kvartal 2022, og at forsøgsdeltagerne, i perioden indtil lovgivningen evt. er revideret i løbet af folketingsåret 2022/23, kan fortsætte med at organisere sig som under det konkrete forsøg.

3. Regionale konsekvenser, herunder for landdistrikterne

Det vurderes, at lovforslaget kan have positive landdistriktsrelaterede konsekvenser, for så vidt det stiller konkrete menighedsråd, herunder menighedsråd på landet, friere i forhold til at skabe attraktive rammer for borgeres deltagelse i menighedsrådet, der kan lette en til tider vanskelig rekruttering. Det vurderes særligt vigtigt i landdistrikter, hvor kirken kan være et af få mødesteder.

4. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Lovforslaget indeholder ikke økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.

Lovforslaget indeholder ingen økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.

6. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget indeholder ingen administrative konsekvenser for borgerne.

7. Klima- og miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen klima- og miljømæssige konsekvenser.

8. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

9. Hørte myndigheder og organisationer mv.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 18. september 2020 til den 11. oktober 2020 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Alle menighedsråd, alle provstiuvalg, alle biskopper, alle stiftsøvrigheder, Landsforeningen af Menighedsråd, Danmarks Provsteforening, Den danske Præsteforening, Danmarks Kirketjenerforening, Danmarks Kordegnetjenerforening, Dansk Kirkemusiker Forening, Dansk Organist og Kantor Samfund, Forbundet af Kirke- og Kirkegårdsansatte, Foreningen af Danske Kirkegårdsledere, Folkekirkens Uddannelses og Videnscenter (FUV), HK – Foreningen af Provstisekretærer, Kirkekultur.nu, Organistforeningen, Provstirevisorerne, 3 F Fagligt Fælles Forbund og Budgetfølgegruppen.

10. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/ mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang/ Hvis nej, anfør »Ingen«)	Negative konsekvenser/ merudgifter (hvis ja, angiv omfang/ Hvis nej, anfør »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Klima- og miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter	
Er i strid med de principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering/ Går videre end minimumskrav i EU-regulering (sæt X)	Ja	Nej X

*Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser**Til § 1*

Til nr. 1

Det fremgår af § 1 i lov om forsøg i folkekirken, at formålet med forsøg er at afprøve nye rammer for organisering af menighedsrådenes opgaver med henblik på at lette menighedsrådenes arbejde og skabe bedre mulighed for, at menighedsrådene kan organisere sig individuelt.

Det fremgår af § 3 i lov om forsøg i folkekirke, at kirkeministeren hvert år udbyder en eller flere forsøgsrammer, som menighedsrådene kan ansøge om at deltage i.

Den gældende bestemmelse i lov om forsøg i folkekirken § 4, stk. 1, 3. pkt., fastslår, at forsøgsperioden er 2 år fra iværksættelsestidspunktet. § 5 i lov om forsøg i folkekirken fastslår endvidere, at ved forsøgsperiodens udløb kan menighedsrådene ansøge kirkeministeren om forlængelse af forsøget med op til 2 år. Den nugældende lovgivning giver ikke mulighed for yderligere forlængelse af forsøgsperioden.

Det foreslås, at der i § 5 i lov om forsøg i folkekirken indsættes et nyt pkt. om, at ved udløbet af forlængelsesperioden eller ved udløb af den 2-årige forsøgsperiode kan

menighedsrådene ansøge kirkeministeren om en udfasningsperiode på op til 2 år.

Med den foreslåede ændring sikres det, at de forsøg, der p.t. er iværksat, kan evalueres samlet i 1. kvartal 2022, og at forsøgsdeltagerne, i perioden indtil lovgivningen evt. er revideret i løbet af folketingsrådet 2022/23, kan fortsætte med at organisere sig som under det konkrete forsøg. Dette har særligt betydning for de forsøgsdeltagere, der har afprøvet forsøg fra ultimo 2017/primò 2018 og ultimo 2018/primò 2019 under forsøgsramme 1,2,3 og 7. Disse forsøgsdeltagere vil med ændringen få mulighed for at fortsætte med at organisere sig og arbejde ud fra de muligheder og vilkår, som de enkelte forsøgsrammer giver mulighed for, frem til der på baggrund af en samlet evaluering af forsøgene i 1. kvartal 2022 er truffet beslutning om evt. revision af gældende lovgivning og om revision af forsøgsloven i folketingsåret 2022/2023.

Til § 2

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. marts 2021.

Loven gælder ikke for Grønland og Færøerne, fordi den lov, der foreslås ændret, ikke gælder for Grønland og Færøerne og ikke indeholder en hjemmel til at sætte loven i kraft for Grønland og Færøerne.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov*Gældende formulering**Lovforslaget*

§ 5. Ved forsøgsperiodens udløb kan menighedsrådene ansøge kirkeministeren om forlængelse af forsøget med op til 2 år.

§ 1

I lov nr. 460 af 15. maj 2017 om forsøg i folkekirken foretages følgende ændring:

1. I § 5 indsættes som 2. pkt.:

»Ved udløbet af forlængelsesperioden, jf. 1. pkt., eller ved udløb af den 2-årige forsøgsperiode, jf. § 4, kan menighedsrådene ansøge kirkeministeren om en udfasningsperiode på op til 2 år.«